Kogumispäevik

Nimi

Kogumispäevik
Märkmik-töövihik
2020

Autorid: Mari-Liis Jääger, Kati Voomets, Kaija Pook, Meelika Müürsepp
Kaasautorid: kõik Kogumispäeviku liikmed
Kaanekujundus: Jaan Rõõmus
Kujundus: Liis Kilgast
Keeletoimetaja: Agnes Ojala
Trükk: Ellington Print & Production

© Swedbank AS. Kõik õigused kaitstud.

Kogumispäevik

kogumispaevik

Kogumispäevik

Hei!

Meil on hea meel, et hoiad enda käes tuliuut Kogumispäeviku märkmiku. See on mõeldud kõigile, kes soovivad hakata raha säästma ja hoida eesmärkide poole liikumisel motivatsiooni. Haara hoiupõrsal sabast!

Kogumispäevik sai alguse samanimelisest Facebooki grupist, mille eesmärk on tuua kokku inimesed, kes soovivad saada rahatargemaks. Nüüdseks on grupiga liitunud juba kümneid tuhandeid eestimaalasi, kes jagavad igapäevaselt toimivaid ja läbiproovitud säästunippe ning elavad üksteise teekonnale innukalt kaasa. Just need inimesed ja nende lood andsid meile inspiratsiooni Kogumispäeviku märkmiku loomiseks.

Soovime murda müüti, et raha kogumine on raketiteadus. Siit märkmikust leiad hulganisti nutikaid ideid, harjutusi ja soovitusi, kuidas kogumisega algust teha. Vaatame läbi kõik peamised rahakotti mõjutavad valdkonnad. Samuti jagavad siinsetel lehtedel inspireerivaid lugusid Kogumispäeviku liikmed, kes on oma rahaasjad kontrolli alla saanud ja suudavad tänu sellele oma unistusi teoks teha.

Inspireerivat rahatarkuse teekonda!

Mis on rahatarkus?

Rahatarkus on eduka rahaasjade korraldamise alus. See tähendab, et Sul on olemas vajalikud oskused, teadmised ja tugev tahe teha rahaasjades arukaid otsuseid. Rahatarga inimesena oskad rahaasjus plaane teha nii eelseisvaks kuuks kui ka kaugemaks tulevikuks.
Millest alustada teed rahatargema elu poole? Unistamisest!

Täiskasvanutena kipume unistamist alahindama, kuid tegelikult võiksime vahetevahel aja maha võtta ja endale seda lubada. Mõtle, kus tahaksid olla ja mida teha järgmise aasta jooksul, näiteks, kus sooviksid veeta puhkuse ja mida teha perega jõlude ajal. Seejärel vii mõttelend kaugemale: millisena näed enda elu ette viie või kümne aasta pärast?

Minu stardipositsioon

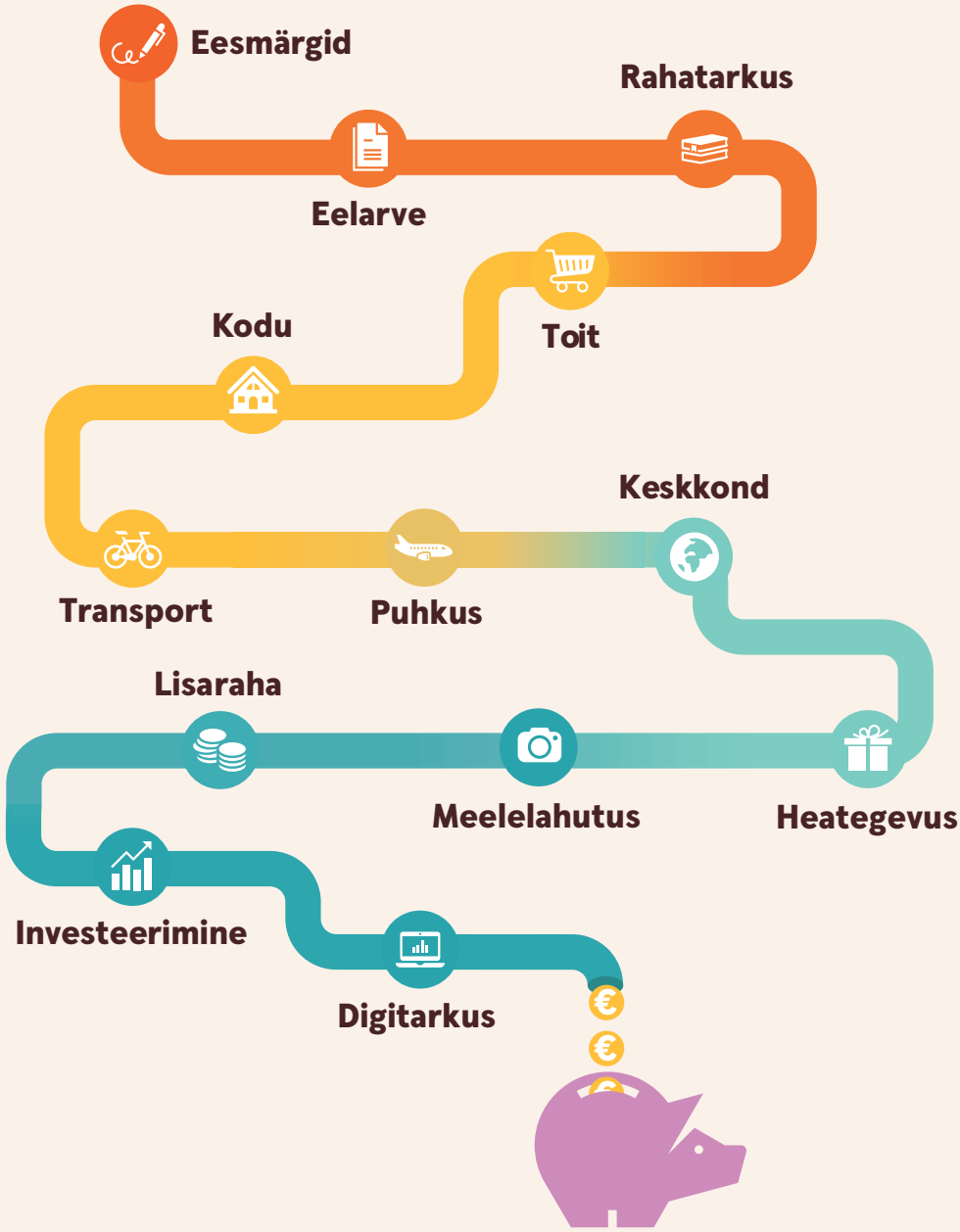
Kas oled juba meisterlik säästja või kipud pigem kiusatustele järele andma? Pane siia tabelisse iga tegevuse kohta kirja hinnang iseendale, et saaksid aru, millised on Sinu säästmisharjumused praegu. Märkmiku lõpust leiad sama tabeli uuesti, et saaksid võrrelda, kuidas on harjumused ajas muutunud.

● Teen seda regulaarselt ● Saaksin paremini ● Üldse ei tee

●	●	●	
○	○	○	Kirjutan kulud-tulud üles.
○	○	○	Panen rahalised eesmärgid kirja.
○	○	○	Panen osa sissetulekust kõrvale.
○	○	○	Väldin emotsioonioste.
○	○	○	Koostan nädalamenüüsid.
○	○	○	Mõtlen oste tehes ka keskkonna säästmisele.
○	○	○	Ostlen teise ringi poodides.
○	○	○	Loen / kuulan rahatarkusega seotud raamatuid või podcaste.
○	○	○	Püüan reisida võimalikult soodsalt.
○	○	○	Valin teenuspaketid vastavalt enda vajadustele.
○	○	○	Otsin soodsaid meelelahutusvõimalusi.
○	○	○	Teenin oma oskuste või hobiga lisaraha.
○	○	○	Uurin investeerimise kohta. / Tegelen investeerimisega.

Kogumise teekond

Märkmik on jaotatud teemadeks, mida läbides jõuad enda seatud sihini!

Müüdid

Säästmise ümber liigub hulk valearusaamu, mis ei vasta tegelikult tõele. Vaatame nad koos läbi.

#1 Säästa suudavad vaid suure sissetulekuga inimesed

Pole tõsi! Säästmisega alustamiseks piisab ka kümnest-paarikümnest eurost kuus, millest koguneb aastaga arvestatav summa. Kõige tähtsam on tekitada raha kõrvale panemise harjumus, summasid saad aja jooksul suurendada.

#2 Ma olen liiga noor, et säästa

Ei vasta tõele! Mida nooremalt säästmist ja investeerimist alustad, seda rohkem jõuad raha koguda ja kasvatada. Investeerimise puhul on üks tähtis komponent just aeg, sest liitintress teeb aja jooksul oma töö ehk raha hakkab kasvatama raha ja väikestest summadest saavad suured.

#3 Säästmine tähendab loobumist rõõmupakkuvatest asjadest

Naudid igahommikust kohvi idülllilises kohvikus? Või meeldib Sulle maiustada ökojäätisega? On selge, et väikestest ostudest kasvavad aja jooksul märkimisväärsed summad, kuid suurema kasu saavutamiseks tasub üle vaadata hoopis kulude suur kolmik ehk toidu-, eluaseme- ja transpordikulud. Tehes neis muudatusi, on võimalik säästa palju rohkem. Näiteks, kui loobud peres ühest autost, on igakuine sääst märkimisväärne.

#4 Raha säästa pole mõtet, sest inflatsioon sööb selle ära

Päris nii ei ole! Kui perel tekib ootamatu olukord (keegi kaotab töö; auto vajab remonti), on hea, kui on säästupuhver, kust raha võtta. Kas valiksid 2000 eurot, mida on inflatsioon küll pisut purenud, kuid mis annab Sulle ja Su perele turvatunde, või hoopis tühjad pihud?

Plaanita eesmärk on lihtsalt soov

Plaanita eesmärgid on lihtsalt soovid, mis kipuvad kiiresti ununema. Sestap peame unistuste täitumiseks seadma eesmärke ja tegema plaane. On tõestatud, et kindla eesmärgi nimel säästa on kergem kui panna raha kõrvale lihtsalt „igaks juhuks“. Kuidas aga seada eesmärke nii, et need oleksid motiveerivad?

Targad eesmärgid

Eesmärkide sõnastamisel on tähtis, et need oleksid võimalikult täpsed, mõõdetavad, saavutatavad, isiklikult olulised ja ajaliselt piiritletud. Selliselt sõnastatud eesmärke nimetatakse ka SMART-eesmärkideks.

Mis on SMART-eesmärgid?

S **Specific ehk täpselt sõnastatud**
Parim viis eesmärki sõnastada on vastata kolmele küsimusele: mida (soovin saavutada), kuidas (selleni jõuan) ja miks (peaksin selle saavutama)?

M **Measurable ehk mõõdetav**
Eesmärk peab olema mingil viisil mõõdetav, et saaksid aru, kui lähedal või kaugel oled selle saavutamisele.

A **Achievable ehk saavutatav**
Eesmärgid olgu piisavalt ambitsioonikad, ent realistlikud. Kas oled tõeliselt valmis enda elus midagi muutma, et eesmärgini jõuda?

R **Relevant ehk isiklikult oluline**
Miks Sa endale antud eesmärgi sead? Mida see Sinu elus muudab?

T **Timely ehk ajaliselt piiritletud**
Eesmärgil peab olema lõpuleviimise tähtaeg.

Katrin
Eesmärgid peavad olema enda jaoks olulised ja võimalikult konkreetsed. Minul näiteks lihtsalt „säästan suvepuhkuseks" ei toiminud. Kui on konkreetne koht, kuhu plaanin minna, ja summa, mis on vaja kokku saada, siis on juba parem.

Margit
Meil on olemas unistuste nimekiri, mida aeg-ajalt vaatame ja millega tuletame endale meelde, miks me ei saa otsuseid teha ja raha kulutada ülepeakaela.

Pane oma eesmärgid kirja!

Mõtle, millised on Sinu lühiajalised eesmärgid, mis võiksid täituda juba mõne kuuga, ning millised pikaajalised, mille täitumiseks võib minna aasta või enamgi.

Hästi sõnastatud eesmärk:
vannitoa remont (uued plaadid, uus vann, kraanikauss, kapid); plaanis ära teha ühe aasta pärast; kokku maksab 2000 €; iga kuu pean kõrvale panema 167 €.

Ebamäärane eesmärk:
tahan millalgi teha vannitoa remonti.

Enne eesmärgi kirjapanemist mõtle kas see vastab nendele kriteeriumitele:

- Isiklikult oluline
- Täpselt sõnastatud
- Mõõdetav
- Realistlik/saavutatav
- Ajaliselt piiritletud

Eesmärgid	Mis ajaks?	Vajalik summa	Igakuiselt säästan
Lühiajalised ▾			
Pikaajalised ▾			

Unistused visuaalselt silme ette!

Olgu Sinu unistused suured või veidi pisemad, peale eesmärkide kirjapanemise aitab ka nende visualiseerimine. Näiteks võid endale meelepärasele seinapinnale luua unistuste tahvli, kuhu eesmärkidest pilte joonistada või kleepida. Tähtis on, et sellele jõudvad unistused (teod või asjad) oleksid piisavalt kõnekad ja paneksid Su tegutsema. Vastasel juhul on need lihtsalt ilusti ritta seatud pildid.

Unistuste tahvli tegemiseks läheb Sul vaja:

1. suuremat paberit või tahvlit;
2. tahvlinätsu, knopkasid või liimi;
3. pliiatseid, printerit või ajakirju ja kääre, et pildid ise joonistada, kusagilt välja printida või lõigata.

Minu märkmed

Enne kui edasi liigud, on Sul võimalus linnukesi joonistada (kui olid tubli):

- ☐ Panin kirja oma eesmärgid
- ☐ Tegin endale unistuste tahvli

Kõik algab eelarve planeerimisest!

Suurel hulgal eestimaalastest puudub igasugune ülevaade sellest, millele raha kulub. **Eelarve planeerimine algab kulude ja tulude kirjapanekust,** mis annab ülevaate Sinu või pere rahalisest seisust. Kulude-tulude kirjapanemiseks on eri viise, mille seast leiad kindlasti endale sobiva:

- mobiilirakendused (nt Monefy)
- Exceli tabel
- pankade pakutavad lahendused (nt „Minu eelarve" Swedbankis)
- paber ja pliiats.

Pane kirja kõik kulutused, alustades kohustuslikest kuludest (laenumaksed, kommunaalid, kindlustus, telefonipakett jne) ja lõpetades väiksemategi ostudega poes või kohvikus. Lihtne ja äärmiselt vajalik!

Kulud ja tulud

Koosta nüüd Sinagi oma järgmise kuu eelarve! **Samasugused eelarvetabelid leiad ka märkmiku lõpust,** et saaksid neid kasutada kogu aasta jooksul.

Tulud

Palk	
Stipendium/toetus	
Lisateenistus	
Säästud kokku	
Tulud kokku	

Püsikulud

Kodulaen/üür	
Kommunaalkulud kokku	
Elekter	
Telefon	
TV/internet	
Liising	
Kindlustus	
Järelmaksud/laenud	
Püsikulud kokku	

Muud kulud

Toit	
Majapidamistarbed	
Sport/hobid	
Riided/jalanõud	
Meelelahutus	
Väljas söömine	
Iluteenused	
Ravimid	
Lemmikloom(ad)	
Kütus	
Kanne säästukontole	
Muud kulud kokku	
Kulud kokku	

Eda

Igapäevaostud märgin kaustikusse, maksud ja ühekordsed suuremad ostud Excelisse. Lihtsalt mulle meeldib paber ja pastakas ja väikseid oste on tüütu arvutisse lisada. Üldjuhul kirjutan paari päeva tagant, kuid sularahaostud panen iga õhtu kuhugi kirja, et meelest ei läheks. Kuu lõpus löön kokku ja kannan Excelisse.

Marge

Teen jaanuaris Excelis aasta eelarve visiooni, kuhu märgin iga kuu kohta juba ette need kulutused, mis kindla peale tulevad: sünnipäeva- ja jõulukingitused, suuremad kulutused reisideks, sõiduvahendi (minu puhul ratta :)) hoolduskulud jne. Siis on selge ülevaade, mis kuus on kulud suuremad, ja saab juba ette rohkem kokku hoida.

Illimar

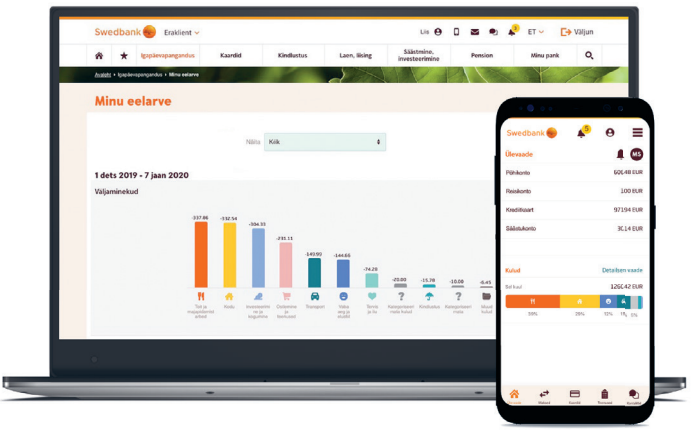
Maakera kõige tüütum asi on minu jaoks tabelite täitmine... Aasta alguses alustatud usinast tabelitäitmisest on järele jäänud kauge mälestus.Kuid pildi saime sellegipoolest ette oma kuludest ja tuludest. Mõistsime, et tabeli täitmine on suurepärane töörist, kuidas hoolikamalt ja mõistlikumalt oma tulud kulud kontrolli alla saada.

Nipinurk

Alles siis, kui Sul on väljaminekutest detailne ülevaade, saad alustada (pere-)eelarve koostamisega ehk järgmise kuu kulude plaaniga. Anname Sulle selleks mõne nõuande.

- **Analüüsi eelmise kuu kulusid.** Mis väljaminekud olid mõistlikud ja mille arvelt võiks kokku hoida?
- **Kaardista tasumist ootavad arved,** näiteks kommunaalid, kindlustused, laenud. Need on Sinu igakuised fikseeritud kulud.
- **Määra igakuine kindel summa säästudeks,** mille paned kõrvale kohe palgapäeval.
- **Sea eri kulutustele ülempiir** ning püüa sellest kinni pidada. Kuu jooksu jälgi, kas mõnes eelarvereas oleks vaja teha korrektuure.
- **Koosta perele vähemalt ühe kuu eelarve,** sest üldjuhul laekuvad sissetulekud kord kuus ja ka püsikulude eest tuleb tasuda kord kuus. Kui pere sissetulekud on ühekordsed või ei laeku regulaarselt, tasub rahaasju planeerida kvartali, poolaasta või koguni aasta-paari lõikes.
- **Kaasa ka lapsed eelarve tegemisse.** Näita neile, kui palju kulub kodule, söömisele, meelelahutusele või laenukohustuste tasumisele. Õpeta lastele, kuidas teha ostunimekirja, ja arutage, millised on mõistlikud valikud kaupluses.

Minu märkmed

Check-check:

- ☐ Panin kulud-tulud kirja
- ☐ Tegin järgmise kuu eelarve

Rahatarkus

Kes senti ei kogu, see eurot ei saa

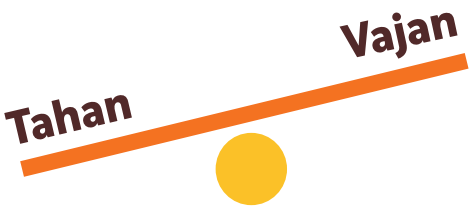
Raha kõrvalepanemine on targa majandamise tähtis osa, ent mõnikord on kõige raskem just alustamine. Vähemalt **3–6 kuu rahatagavara** võiks igal perel olla. See aitaks katta kulutusi ootamatu sissetuleku kaotuse korral.

Minu väljakutsed

1. Määran kindla summa või protsendi sissetulekust, mida saan ja soovin säästa: _____
2. Teen endale säästukonto, kuhu kannan regulaarselt igal palgapäeval kindla summa.
3. Kaasan pere rahaasjade planeerimisse ka lapsed.

Nipinurk

- **Maksa kõigepealt iseendale.** Pane sissetulekust 10–20% kõrvale kohe palgapäeval, sest nii on see summa silme alt ära ja kuu jooksul ei teki kiusatust seda kasutada.
- **Ava säästukonto.** Pane sellele soovi korral eraldi nimi (nt Säästud või Puhkusereis). Vaata üle, milliseid kogumisvõimalusi Sinu pank veel pakub (nt Rahakoguja, hoiused jm).
- **Hakka koguma koos elukaaslase, sõbra või pereliikmega,** sest koos on rohkem motivatsiooni.
- **Kaalu kõiki oste tahan-vajan-skaalal.** Küsi endalt enne ostu alati: „Kas mul on seda päriselt vaja?“

Virge
Kaasa veel keegi säästma, siis tekib hasart „olla tublim”.

Laine

Olen varem endale välja arvutanud n-ö päevaraha ja siis tean, kui palju iga päev kulutada võib. Kui jääb kulutamata, loen selle säästuks.

Ketter

Mina olen suur säästur, kogusin aastaid enda eluaseme jaoks raha ja unustasin iseenda täitsa ära. Lootsin, et siis saan õnnelikuks, aga no nii see ei käi. Oma pesa on muidugi hea ja olen rahul, et sain unistuse täitmisega hakkama. Uuel aastal on minu jaoks raha mõistlik kasutamine hoopis enda tervise jaoks, eelkõige puhkamiseks ja enda laadimiseks, et jaksaks jälle tubli olla. Ehk siis säästke nii, et jääte ise selle juures rõõmsaks!

Henry

Oluline on panna ka lapsed aru saama, kust raha tekib. Meie kõik kolm last said endale rahakassad ja hakkame neile looma võimalusi enda põrsasse lisa teenida, et nad mõistaksid, et kallimate asjade jaoks tuleb natukene rohkem või nutikamalt tööd teha ja see raha ei ilmu iseenesest.

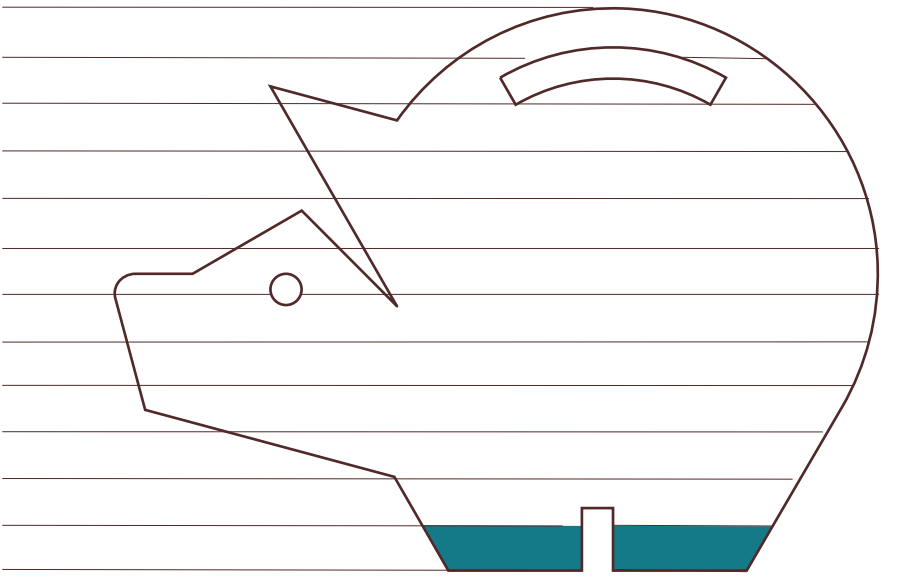

Eesmärgi visualiseerimine

Et Sul oleks ülevaade, kui kaugel Sa eesmärgi saavutamisest oled, võid seda visualiseerida. Siin on Sulle väike abimees, et saaksid oma kõige olulisema eesmärgi jaoks vajaliku summa kogumist jälgida. Abimehed ootavad Sind ka märkmiku lõpus.

Värvi mind! Näen selliste saabastega veider välja.

Sinu eesmärk

0€

Minu märkmed

Kiire kontroll!

- ☐ Määrasin summa, mille panen iga kuu kõrvale
- ☐ Tegin endale säästukonto
- ☐ Kaasasin lapsed rahaasjade planeerimisse

Kas tervislik toit peab olema tingimata kallis?

Keskmises Eesti peres kulub 25% sissetulekust toidule. See on üks suuremaid igakuiseid kuluartikleid. Harjumuspäraste valikute ülevaatamise ja muutmisega on siin võimalik märkimisväärselt kokku hoida.

Minu väljakutsed

1. Teen ülevaate oma kuu toidukuludest.
2. Vähendan toidukulusid võrreldes eelmise kuuga vähemalt 10%.
3. Planeerin nädalamenüü kindla summa piires ja käin (e-)poes korra nädalas.

Nipinurk

- **Planeeri nädalamenüü.** Määra kindlaks, kui palju võiks Sinu perel nädalas toidule kuluda ja planeeri nädalamenüü vastavalt sellele.
- **Kasuta olemasolevat.** Kui kodus on kartulit, kapsast, porgandit või kuivaineid, loo nendest mõni põnev retsept.
- **Kasuta kliendikaarte,** sest aastas võib see anda sadu eurosid võitu. Samas ei tähenda soodne hind alati kokkuhoidu: kui Sul ei ole kaupa tegelikult vaja, tähendab ost hoopis väljaminekut.
- **Koosta ostunimekiri enne poodi minekut.**
- **Käi toidupoes harva,** sest nii väldid ületarbimist. Võimaluse korral osta e-poest.
- **Tee ja kasvata ise.** Võta kodust kaasa hommikukohv ja lõunasöök, aknalaual kasvata maitsetaimi.
- **Proovi loobuda sõltuvustest,** näiteks alkohol, tubakatooted ja süsivesikud. Esmapilgul väikesed kulutused võivad aasta lõikes moodustada märkimisväärse summa. Lisaks rahale säästad ka tervist.
- **Ära mine toidupoodi tühja kõhuga.** Tühi kõht paneb laristama.

Gethel

Sõpradega kokkamine kodus on odavam alternatiiv restoranidele ning on ka mõnusalt hubane. Võite olla dressides ning pärast ülesöömist diivanil rivis leiba luusse lasta.

Liis

Minna poodi alles siis, kui külmkapp, sügavkülm ja kuivainekapp on päriselt tühi. Poodi minnes teha põhjalik nimekiri ja järgida soodushindu :)

Karin

Mul on paika pandud nädalamenüüd ja pean arvet, kui palju missugustele toiduainetele kuus raha kulub. Kõige paremini töötab mul aga see, kui võtan nädala toidurahaks arvestatud summa sularahas välja ja arveldan ainult sellega. Kaardiga tasumisel kippusin plaani vastu eksima. Sularahaga seda probleemi ei ole. On täpselt nii palju, kui on.

Anu

On olemas äpp „Sale – säästa nutikalt", kus on kirjas sooduspakkumised. Enne poodiminekut teeme nimekirja ja vaatame, kust soodsamalt saab.

Minu nädalamenüü

	Hommik	Lõuna	Õhtu	Vahepalad
E				
T				
K				
N				
R				
L				
P				

Nädala toidueelarve: _____

Ostunimekiri

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

Sellised tabelid leiad ka märkmiku lõpust!

Minu märkmed

Mõeldud-tehtud:

- ☐ Tean, kui palju minu perel toidule kulub
- ☐ Planeerisin nädalamenüü
- ☐ Vähendasin toidukulusid 10%

Kodu

Kuidas säästa kodukuludelt?

Kas oled mõnikord mõelnud, et kuidas küll elektriarve nii suur sai või miks kodusisustus nii palju maksab? Tõsi ta on, kodukulud kipuvad koos toidukuludega olema pere üks suuremaid kuluallikaid. Nutikalt toimetades ja põhjalikult läbi mõeldes saab aga säästa ka siin.

Margot-Helena

Kasutan nii nõudekal kui ka pesumasinal taimerit ja need pesevad öö odavaimatel tundidel.

Nipinurk

- **Vaata üle teenusepaketid.** Kui avastad, et maksad saja telekanali eest, kuid vaatad neist vaid kolme, küsi oma teenusepakkujalt või konkurendilt paremat pakkumist.
- **Lülita välja ja pane tuled kustu.** Kas teadsid, et seadmete ooterežiimil hoidmine võib kogu elektriarvest moodustada kuni 10%?
- **Mõtle tasuvusajale.** Kallim, kuid ökonoomsem masin tasub sageli ära paari aastaga.
- **Vähenda kasutust.** Lühendades duši all käimise aega kümnelt minutilt seitsmele, on neljaliikmelisel perel võimalik säästa ligi 24 eurot aastas.
- **Tee ise või osta teise ringi poodidest.** Kui saad mõnele vanale mööbliesemele ise uue elu sisse puhuda, siis tee seda! Kui aga vahetad mööbli välja, püüa vanale mööblile alati leida uus omanik – lisatulu.
- **Kindlusta kodu,** sest õnnetused ei hüüa tulles. Nii saad säästa tuhandeid eurosid, mis kuluksid muidu õnnetuse tagajärgede parandamiseks (veekahjud, tormikahjud vms).
- **Tee puhastusvahendid ise.** Paljud Kogumispäeviku liikmed on tõdenud, et kui kodus on sidrunimahl, söögisooda ja äädikas, ei ole muid puhastusvahendeid vajagi. Siinse märkmiku keskkonnapeatükist leiad paar puhastusvahendi valmistamise juhendit.

Minu väljakutsed

1. Kaardistan telefoni-, internetipaketi, elektri-gaasi ja muud maksumused. Kas valitud paketid vastavad minu ja pere vajadustele?
2. Vähendan kodukulusid vähemalt 10% võrra. Vaatan üle, kust oleks võimalik koomale tõmmata (nt küte, vesi)
3. Kodu sisustamiseks vajaliku eseme teen ise või ostan teise ringi poest.

Anna

Kui kodus olevad soola- ja suhkrutoosid ei meeldi, tee ise uued!

Johanna

Mööblile saab väga lihtsalt uue väljanägemise anda selle üle värvides. Praegu on nii suur värvivalik, millega pole vaja isegi pinda ette valmistada. Näiteks köögimööblile, mis maksab uuena päris mitu tuhat eurot, saab paarikümne euroga nii täiesti uue ilme anda.

Henry

Kuigi vahel tunnen, et võitlen kodus tuuleveskitega (iga kord, kui ühe tule ära kustutan, läheb teistes tubades kaks tükki põlema), on see koht, kus saab märkimisväärselt kokku hoida.

Ise tehtud, hästi tehtud

Nutikalt toimetades võib ka väga säästlikult imekauni kodu luua! Vaata, kuidas on seda teinud Kogumispäeviku liikmed.

Anna

Ajalehtedest lillepotid! Kes mäletab, kuidas lasteaias kliistriliimi sisse ajalehetükke panime ja siis kausi peale kihiti ladusime ja kuivada lasime ja siis kivistunud kausi ära võtsime ja saime uue ajalehest kausi? Ma küll mäletan! Mõnus, rahustav tegevus – seekord võtsin kausi asemel õhupallid, puhusin natuke täis ja ladusin siis ajalehekihid kliistriga peale, lasin kuivada, värvisin valgeks, tegin riputamiseks augud (et oleks ägedam panin öösid ka) ja naharibaga riputasin seina!

Maris

Mina tegin köögisahtlitele ja -kappidele nahast „nupud". vaja läheb (kunst)nahka, kääre ja klambripüstolit; ostetud nahk maksis 15 eurot ja seda jäi üle piisavalt, et kaks korda uued kapinupud teha.

Sille

Tegin ise rõdumööbli. Sain tasuta euroalused ja valget värvi. Terve päev muudkui värvisin neid. Mees saagis kaks euroalust pooleks millest tegime laua. Klaas on ostetud IKEAst – 8 €. Ning padjad max 10 € kokku. Kui muidu mööbel kallis, siis saime üsna hea hinnaga rõdumööbli.

Minu märkmed

Millised väljakutsed vastu võtsid?

- ☐ Vaatasin teenuspaketid üle
- ☐ Vähendasin kodukulusid 10% võrra
- ☐ Restaureerisin mööblieseme
- ☐ Ostsin uue mööblieseme teise ringi poest

Transport

Kuidas saada soodsalt punktist A punkti B?

Mis see üks poeskäik autoga ikka muudab? Aga kui liita iga inimese kõik lühikesed autosõidud kokku, on tulemuseks muljetavaldav keskkonnamõju. Seda on sageli raske mõista, sest meie käitumise tagajärjed ei ole kohe nähtavad ega käegakatsutavad. Kuidas aga liigelda soodsamalt ja ka keskkonnasõbralikumalt?

Britta
Korra nädalas kodukontor, kui töökoht ja amet selleks sobivad.

Nipinurk

- **Kõik tegemised ühe päeva varna.** Nii ei pea autot iga päev kasutama.
- **Kasuta ühistransporti.** Võib-olla ei olegi nii aeganõudev, kui arvasid?
- **Kondimootor tööle!** Järgmine kord mine poodi jalgsi – see on hea nii Sinu tervisele kui ka rahakotile.
- **Transpordi kombo.** Kui elad linnast väljas, jäta auto pargi-ja-reisi-tüüpi parklasse ja liigu edasi jala või ühistranspordiga.
- **Tipptunnil päästab jalgratas.** Linnas liiklemiseks kasuta jalgratast ja võid säästa palju aega.
- **Jagamine on hoolimine.** Jaga sõitu pere, sõprade või naabritega.
- **Tanklate sooduskaartidega** võid aastas kütuselt kokku hoida märkimisväärse summa.
- **Vali keskkonnasõbralikum auto.** Sellise auto soetamine võib esialgu tunduda kallis, ent mõni pank pakub just keskkonnasõbralike autode ostuks soodustingimustel liisingut.

Minu väljakutsed

1. Teen ühe autovaba nädala. Lähen tööle, kooli või trenni jala, jalgratta, tõukeratta või ühistranspordiga.
2. Leian tuttavaid, kellega sõite jagada.
3. Püüan kuu jooksul võimalikult palju kõndida ning panen iga päev kirja, mitu sammu tegin.
4. Korraldan mõne sõbra või perega sammuvõistluse.

Liisa

Olen rongiusku juba üsna varateismelisest saati, sest linnast väljas elades on see kiireim ja mugavaim liiklemisviis

Kadre

Meie lasime auto gaasi peale ümber ehitada. Aastaga teeb see ilusti makstud summa tagasi. Lausa lust on tankimas käia.

Anette

Hea nipp on sõidujagamine. Selle asemel, et ise iga päev tööle sõita, otsi mõni töökaaslane, kes Sinuga samas kandis elab, ja saate autot jagada. Ükskord sõidad Sina ja siis tema.

Henry

Olen alates 1999. aastast autoroolis olnud ja vastutanud selle aja jooksul ligi 10 auto käekäigu eest. Kuidas hoida autokuludelt kokku? Sõida säästlikult (võimalikult kõrge käiguga), oma erinevate tanklate kinkekaarte, hoolda ja remondi autot paigas, mida Sa usaldad, ära vea autos kaasa poolt elamist, sest see suurendab küttekulu!

Märgi ära, milliseid alternatiivseid liikumisviise saaksid oma igapäevasteks tegemiseks veel kasutada. Märgi juurde, milliste liikumisviiside kasutamine oleks Sinu jaoks senisest soodsam ja keskkonnasõbralikum.

- Saaksin kasutada
- Soodsam
- Keskkonnasõbralikum

●	●	●	
○	○	○	Auto
○	○	○	Elektritõukeratas
○	○	○	Jalgratas
○	○	○	Rong
○	○	○	Tramm
○	○	○	Troll
○	○	○	Takso
○	○	○	Buss
○	○	○	Jalutamine
○	○	○	Rula/tõukeratas
○	○	○	Sõidujagamine
○	○	○	_____
○	○	○	_____

Meelis
Tipptunnil päästab jalgratas ja rula.

Minu märkmed

Enne kui lehte keeran:

- ☐ Tegin autovaba nädala
- ☐ Jagasin sõitu mõne sõbra/tuttavaga
- ☐ Liikusin rohkem jalgsi ja panin sammud kirja
- ☐ Korraldasin pere ja/või sõpradega sammuvõistluse

Kogumispäeviklased räägivad

Nele

Kuigi taskuraha ei ole ma kunagi saanud, siis näiteks sünnipäevadeks ja muudeks puhkudeks saadud raha hoidsin alati suure hoolega ja mõtlesin kõik kulutused läbi.

Meil oli peres palju lapsi ning ema pidi meid toitma ja meile riided selga hankima sisuliselt üksi.

Kuu lõpus oli raha alati otsas ja seetõttu ka toidulaud üksluine. Tänu sellele kogemusele otsustasin varakult, et suurena plaanin kulusid väga hoolega ja teen karjäärivalikuid, mis annavad korraliku sissetuleku. 2019. aasta alguses torkas mulle silma Kogumispäeviku grupp ja sealne väljakutse: tuli kokku panna tiim, kellega terve aasta kuust kuusse eri väljakutseid vastu võtta. Me ei mõelnud sõbrannadega pikalt, vaid otsustasime kohe osaleda. Oli selge, et meil kõigil oli vaja võtta fookusse kulud, suurendada sääste ja seada konkreetsed finantseesmärgid. Kogumispäevikust saadud suurimaks nipiks pean tabelit, kuhu panna kirja konkreetse tähtaja ja summaga eesmärgid. Varem tundus mulle, et piisab, kui mõtlen asjad peas läbi. Tegelikult tuletab külmkapile riputatud tabel sihte paremini meelde ja aitab rajal püsida.

Mihkel

Elasin üle 20 aasta rahaasjades üsna õndsas teadmatuses, kogedes kõike sellega kaasnevat: tarbimislaene, järelmakse ja iga kuu lõpus olevat mõistatust, mille eest osta viimase nädala söök. Teenisin juba toona üle 1000 € palka, mistõttu tundus, et midagi on valesti. Sealt sai alguse minu säästmise teekond. Esmalt loobusin finantslollustest ning muu hulgas komistasin Dave Ramsey ja David Bachi raamatute otsa. Need olid abiks, et august välja ronida ja mõista, et finantsasjadega on vaja tegelda.

Tänu juhusele ja õnnele eksisin kord koolitusele, kus mängisime lauamängu Cashflow. Eesmärk oli saavutada finantsvabadus ehk teha nii, et passiivsed sissetulekud, mille nimel töötama ei pea, ületaksid elamiseks vajalikke kulusid.

Pärast seda läks pirn mu peas põlema:

kui õnnestuks minulgi selline tore seis saavutada, saaksin minna pensionile, kui seda soovin, ega peaks kidura pensioni tõttu elu lõpuni rügama. Kahe aastaga olin saavutanud finantsvabaduse ning kätt proovinud nii korterite lühi- kui ka pikaajalise üürimisega, aktsiatega Balti ja USA turul ning eri ühisrahastusportaalidega. Et oleks võimalik osta uusi varasid, olen end pidevalt ja väga aktiivselt arendanud, täiendades oskusi ja teadmisi ning saades uusi kogemusi. Info vahetamise ja uute tutvuste hankimisel on suureks abiks olnud Kogumispäeviku ja Finantsvabaduse Facebooki grupid.

Kristi-Liisa

Koolis õpetatakse palju vajalikku, aga mitte seda, kuidas elus rahaliselt toime tulla ja pere ära majandada.

Olen viimase aastaga õppinud oma rahaasju paremini jälgima ja saan endale tänu sellele ka rohkem lubada. Näiteks leidsin Kogumispäeviku grupist idee teha endale eraldi kogumiskonto, mis ei ole pidevalt silme ees. Kogumise juures on kõige raskem just distsipliini hoidmine. Ahvatlusi on väga palju ja kui kontole tekib suurem summa, on mul tihti olnud kiusatus midagi osta. Selle vastu aitab, kui mõtled, mille jaoks raha kogud ja millest unistad. Hea on teada, et perel on säästupuhver juhuks, kui on vaja midagi kiiresti osta, sest ootamatuid kulutusi tuleb ikka ette. Kogudes tunnen asjadest suuremat rõõmu kui näiteks järelmaksuga ostes.

Ma ei pea olema rikas, et reisida!

Laialt on levinud arvamus, et reisimine on väga kallis ja seetõttu ei saa paljud seda endale lubada. See ei vasta tõele! Vastupidi, soodsalt reisida on vägagi võimalik ja see rikastab meie silmaringi. Oluline on teha põhjalik eeltöö, et viia end kurssi sihtpaiga eripärade ja soodsate või tasuta võimalustega.

Minu väljakutsed

1. Planeerin järgmise puhkuse Eestis või välismaal.
2. Hakkan järgmiseks reisiks raha koguma.

Nipinurk

- **Kasuta incognito-režiimi.** Kas oled märganud, et veebibrauseris lennupileteid otsides tuvastavad lehed, kuhu soovid lennata ja hinnad aina tõusevad? Kasuta privaatset režiimi ja Sinust ei jää jälge maha.
- **Uuri, mida saab sihtkohas teha soodsalt või tasuta.** Teatud päevadel võib muuseumide või loodusparkide külastamine olla soodsam ning paljudes riikides pääsevad õpilased vaatamisväärsuste juurde tasuta.
- **Hotell pole ainuke majutusviis.** Ühismajutus võib olla soodsam, näiteks võid leida hea ööbimispaiga AirBnb-st või Couchsurfingust.
- **Magamispesa loodusse!** Looduses ööbimise hind on nullilähedane. Lisaks näed ja koged rohkem, kui hotellitoa aknast välja vaadates.
- **Moonakott kaasa!** Nii saad lõunat nautida seal, kus ise soovid, ja hoiad väljas söömise pealt raha kokku.
- **Kaks kaarti on parem kui üks.** Võta reisile kaasa mitu pangakaarti. Kui üks kaart ei tööta või varastatakse, on teine kaart abiks.
- **Tee reisikindlustus.** Hindamatu abimees kui vajad välismaal arstiabi, Sinu kohver kaob ära või kui lend tühistatakse.
- **Ööbi tuttavate juures.**

Liis
Ägedaks suusareisiks ei pea sõitma kallitesse Alpi kuurortidesse. Meie käisime sõpradega Gruusias ja jäime kõik väga rahule. Korralik seiklus on garanteeritud ja palju rahakotisõbralikumalt.

Tetnuldi, Gruusia

Milline reisisell oled?

Märgi enda eelistus ja saad järgmist reisi plaanides selle enda kasuks tööle panna.

Pakettreis	◯	◯	Planeerin ise
Eestis	◯	◯	Välismaal
Linnapuhkus	◯	◯	Puhkus looduses
Autoreis	◯	◯	Lennureis
Suvepuhkus	◯	◯	Talvepuhkus
Üksi	◯	◯	Kaaslas(t)ega
Rahulik puhkus	◯	◯	Aktiivne puhkus
Planeeritud tegevused	◯	◯	Spontaansed tegevused
Palmid	◯	◯	Lumi
Magan sisse	◯	◯	Ärkan vara
Restoran	◯	◯	Tänavatoit
Kohver	◯	◯	Seljakott
Vaatamisväärsused	◯	◯	Ostlemine

Brenda

Siiani on minu enda kogemus näidanud, et minu jaoks on olulisim olnud hea reisikindlustus ja see, et reisil oleks kaasas vähemalt kaks kaarti: deebet- ja krediitkaart. Hea reisikindlustus on kiirelt ja tõrgeteta hüvitanud kohvri purunemise. Sõltuvalt riigist ja piirkonnast ei ole alati saanud tavalise deebetkaardiga maksta, siis on appi tulnud krediitkaart. Kevadel ootab ees reis AÜE-sse ja hea on teada, et kindlustus on juba kaasas olemasoleva krediitkaardiga.

Planeerin oma järgmise reisi

- Reisi eelarve: _____
- Transport: _____
- Sihtkoht: _____
- Kuupäev: _____
- Majutus: _____
- Söögikohad: _____
- Tasuta/soodsad (linna)tuurid ja muuseumid:

_____

_____

- Tasuta/soodsad vaatamisväärsused (linnas või looduses):

_____

_____

- Soodsad võimalused lahutada meelt:

_____

_____

Reisi kogusummast on mul puudu: _____

Pean iga kuu kõrvale panema: _____

Caroly

Ööbimine autos või enda telgis. Oleme seda üsna palju reisides praktiseerinud, hoiab tohutult kokku majutuse pealt + söögid ja asjad ikka lõkke peal (kui muidugi on kuskil sellises kohas, kus grillida saab, nt mõni RMK koht vms).

Roman

Reisibürood pakuvad võimaluse maksta reisi eest osadena. Võtan paketi 6–8 kuud enne reisi ja maksan 200–300 eurot kuus.

Minu märkmed

Tehtud:

- ☐ Planeerisin järgmise reisi
- ☐ Hakkasin järgmiseks reisiks raha koguma

Et veeuputus ei tuleks veel Sinu eluajal

Kui me oma käitumist ei muuda, on küsitav, kui mõnus on planeedil Maa elada meie lastel, aga juba ka meil endil.
Keskkonnateadliku käitumisega on sama probleem kui pikaajaliste finantsotsuste ja tervislikumate valikute tegemisega: need ei anna kohe käegakatsutavaid tulemusi. Nii nagu on raske mõista, mis tervisehädad jäävad kümne aasta pärast olemata, kui toitun praegu tervislikult ja liigun rohkem, on ka keeruline hoomata, millised keskkonnaprobleemid jäävad olemata või suurenemata, kui liiklen praegu auto asemel jalgrattaga või loobun plastpakenditest. Kuidas aga tasapisi keskkonnasõbralike harjumuste poole liikuda?

Nipinurk

Seekordse nipinurga toome Sinuni bingo kujul.
Vaata, kas saad kokku nurgad, diagonaalid või täismängu?

Kasutan maja-pidamispaberi asemel lappi	Palun väljas söömas käies serveerida jook **plastkõrreta**	Eelistan pakiteele **puruteed**	Asendan ühe toidukorra nädalas taimse valikuga
Eelistan kiirmoeketti-dele **teise ringi poode**	Kannan kaasas korduvkasuta-tavat toidukarpi ja söögiriistu	Kasutan toidukile asemel **vahariiet**	Keeran kraani hammaste ja juuste pesemise ajal kinni
Prinditud paberi teist poolt kasutan nt märkmeteks	**Korjan prügi** üles/ei viska prügi maha	Pakin kingitusi taaskasutatud **paberkotti,** tekstiilijääki	**Sorteerin** prügi
Eelistan **mahe- ja kohalikku** kaupa	Kasutan korduvkasuta-tavaid poe- ja puuviljakotte	Kasutan korduv-kasutatavat **veepudelit/ termost**	Koristan digiprü-gi ehk kustutan ebavajalikke e-kirju jms

Minu väljakutsed

1. Hakkan prügi sorteerima.
2. Teen pakendivaba nädala. Proovin osta võimalikult vähe pakendatud tooteid ja võtan poodi minnes kaasa korduvkasutatavad poekotid.
3. Võtan kasutusele korduvkasutatava veepudeli ja kohvitopsi.

Kai-Epp

Kõige keskkonnasäästlikumad on need asjad, mida sa ei osta. Kas eriolukorras või mitte. Osta vaid seda, mida päriselt vaja on. Kui vähegi võimalik, taaskasuta. Kui see pole võimalik, osta asi, mis kestab võimalikult kaua ja mida saaks hiljem vajaduse korral ümber töödelda. Pikas perspektiivis hoiab see ka raha kokku.

Liisa

Juba aastaid on riidest poekott aidanud mul nii toidukraami poelettidelt koju transportida kui ka reisikohvris riideid jalatsitest ja pesutarvetest eraldada.

Jane

Vältida toidukadu ehk tarbida viimseni ära kõik, mis on olemas, ja osta vajaduse korral juurde mõistlikult, eelistades seejuures Eesti tootjate kaupa.

Jekaterina

Üks nipp on kindlasti minimalism/frugalism: vähem asju, vähem koristada, planeedile kergem. Koristamisel on keskkonnasõbralik ja frugal vesi + microfibre-lapp: enamiku pindu saab puhtaks ka ilma keemiata (põrandad, peeglid kindlasti).

Katseta ise!

Tee ise kodus keemiavaba puhastusvahend.
Siin on selleks kaks juhendit.

Kodune vahend 1

Vaja läheb:

- 1 osa sidrunhapet,
- 2 osa söögisoodat,
- mõni tilk eeterlikku või aroomiõli.

Mõõda kaussi või purki vajaminev kogus sidrunhapet ja soodat, sega korralikult läbi. Kui soovid puhastusvahendile ka head lõhna, mis elamises mõnusalt mõnda aega püsiks, sega vahendisse tilkhaaval juurde sobiv eeterlik või aroomiõli.

Kodune vahend 2

Vaja läheb:

- rosmariini,
- sidrunikoori,
- ½ osa vett,
- ½ osa äädikat.

Pane kõik koostisosad purki (suurus vali selle järgi, kui palju plaanid vahendit teha) ja jäta kaheks nädalaks seisma. Hiljem võid puhastusvahendi spreipudelisse ümber valada. Vahend sobib pindade puhastamiseks ja ebameeldiva lõhna eemaldamiseks. Soovi korral võid meeldiva lõhna saamiseks lisada ka paar tilka mõnda eeterlikku õli (nt teepuu, piparmünt, basiilik vms).

Minu märkmed

Sain tehtud:

- ☐ Valisin poest vähem pakendatud tooteid
- ☐ Võtsin kasutusele korduvkasutatava veepudeli/kohvitopsi
- ☐ Tegin endale ise keemiavaba koduse puhastusvahendi
- ☐ Hakkasin prügi sorteerima

Tee head, siis leiad head

Meil kõigil on väärtused, mille järgi oma elu elame, ja valdkonnad, mis on meile südamelähedased. Kui soovime kaasa aidata positiivsetele muutustele ühiskonnas, saame neid silmas pidades leida organisatsioo-ni(d), mida toetada, annetades neile oma aega või raha. Samamoodi, nagu arvestame, kui suure osa sissetulekust kulutame näiteks trennile või transpordile, saame teatud osa palgast planeerida ka annetusteks. Kas teadsid, et Eesti on üleilmses annetusindeksis (World Giving Index) viimase kümne aasta statistika kohaselt maailmas alles 95. kohal? Näiteks vaid 20% Eesti inimestest märkis küsitluses, et on viimase kuu jooksul heategevuseks raha andnud.

Nipinurk

Ideed, kuidas head teha:

- **Anneta aega ja mine vabatahtlikuks.** Vabatahtlik tegevus on suurepärane viis kogukonda aidata, sest suur osa heategevusorganisatsioone ei saaks oma missiooni ilma vabatahtlike abita ellu viia. Uuri lähemalt aadressidelt www.vabatahtlikud.ee ja www.annetameaega.ee.
- **Anneta südamelähedasele organisatsioonile.** Annetuskeskkonna „Ma armastan aidata“ kaudu saad mugavalt annetada ja näed täpselt, mille jaoks Sinu annetust kasutatakse. Leia endale meelepärane heategevusorganisatsioon enam kui 50 seast: www.armastanaidata.ee.
- **Anna kasutuseta jäänud asjad abivajajatele.** Sul on üle korralikke asju, mida Sa ei kasuta? On abivajajaid, kes oleksid nende üle rõõmsad. Annetada saad näiteks Uuskasutuskeskuse või Aarete Laeka kaudu.
- **Proovi sotsiaalset ettevõtlust.** Kui ettevõtlus paneb Sinu silmad särama, kuid samal ajal valutab süda ühiskonna kitsaskohtade pärast, võib sotsiaalne ettevõtlus olla Sinu jaoks. Sotsiaalne ettevõte kasutab oma ühiskondlikult olulise missiooni (nt erivajadustega inimeste kaasamine tööturule) elluviimiseks ettevõtlust. Uuri lähemalt www.sev.ee.

Minu väljakutsed

1. Annetan aega.
2. Vaatan kodu üle selle pilguga, kas seal on midagi head ja vajalikku, mida ma ise enam ei kasuta, aga saaksin selle annetada abivajajatele.
3. Kui mu verenäidud on korras, lähen doonoriks.
4. Mõtlen läbi, mis valdkonda ja organisatsioonile annetatud eurod looksid minu meelest kõige suuremat positiivset mõju. Kui võimalik, annetan. Kui on pikemaajalisem võimalus annetada, sõlmin püsiannetuse.

Veronica
Annetamine võib alata ka väikestest asjadest. Praegu on paljudes kauplustes Toidupanga kärud. Pange sinna kasvõi 5 pakki maapähkleid, mis maksavad kokku umbes 6 eurot. Igati tervislik pealekauba.

Ave
Lisaks püsiannetustele, kui on võimalus, aitan ka alati õnnetuste korral inimesi (nt viimane kord aitasin noort peret, kelle maja maha põles). Peale selle annan abivajajatele ära enda ja lapse korralikud riided, mis on väikseks jäänud või mida ei kanna, lisaks ka mänguasjad, kodutarbed ja muu korralik ja kasutuskõlbulik.

Kaija
On täiesti hindamatu väärtusega see, kui saad ise kohal käia, oma kätega midagi ära teha ning siis näha neid tänulikke pilke ühteagu nii varjupaiga töötajate kui ka loomade silmis. Kes ei saa teha rahalist annetust, sel on võimalik aidata organisatsioone vähemalt kümnel muul viisil, minnes neile lihtsalt igapäevategemistes appi.

Heategude puhul algab kõik tahtest märgata ja reageerida, eeldamata, et keegi teine võiks tulla ja ära teha. Tähtis on uskuda, et meil kõigil on heade muutuste loomisel oma oluline osa. Mõtle ja pane kirja, mis organisatsioonidele ja miks sooviksid Sina edaspidi oma abikäe ulatada, olgu siis rahaliselt või oma ajaga.

Ideid saad näiteks aadressilt **www.armastanaidata.ee.**

Organisatsioonid, keda toetan	**Kuidas toetan (ajaliselt või rahaliselt)?** ▼

Miks nemad?

Miks nemad?

Miks nemad?

Miks nemad?

Minu märkmed

Tegin head:

- ☐ Annetasin asju abivajajatele
- ☐ Annetasin oma aega
- ☐ Annetasin südamelähedasele organisatsioonile
- ☐ Käisin doonoriks.

Meelt saab lahutada ka soodsalt

Meelepärane meelelahutus on hea vaheldus hallidele argipäevadele. Toredate elamuste saamiseks ei pea aga sugugi palju raha kulutama. Tuleb vaid teada, kust otsida või hoopis iseenda loomingulisus tööle panna.

Minu väljakutsed

1. Leian uusi võimalusi, kuidas tasuta meelt lahutada.
2. Teen ise sõbrale kinkekaardi, millega kingin talle elamuse (näiteks kodune õhtusöök või matk looduses).

Nipinurk

- **Jälgi oma kodukoha tegemisi.** Hoia silm peal valla või linna kalendril.
- **Kuula podcast'e.** Need on tasuta ja pakuvad Sulle peale meelelahutuse ka harivat sisu (nt Kogumispäeviku podcastid).
- **Jälgi teatrite, kinode ja muuseumide sooduskampaaniaid.** Samuti uuri, mis kohad pakuvad soodustust õpilastele ja pensionäridele.
- **Kino Sinu kodus.** Tee kodune filmiõhtu, nii säästad raha kinopiletitelt ja ka toidult-joogilt, mida kinos ostaksite.
- **Päev looduses.** Kutsu kokku pere ja sõbrad, mõtle välja mängud ja tegevused ning haara kodust kaasa piknikukorv.
- **Loe raamatuid.** Raamatute laenutamine on tasuta. Heida pilk peale ka digiraamatukogule Ellu (ellu.keskraamatukogu.ee).
- **Ühiskokkamine sõpradega.** Jagage ostmist vajavad toiduained omavahel võrdselt ära või kui on, võtke need kodust kaasa.
- **Kes ees, see soodsalt sees.** Ära jäta piletite ostmist viimasele hetkele. Samuti võid minna festivalile vabatahtlikuks.
- **Festivalidel ööbi autos või telgis.**
- **Proovi geopeitust.** Värskes õhus mängitav aardeotsimismäng viib mängija eriti huvitavatesse kohtadesse (www.geopeitus.ee).
- **Proovi välijõusaale.** Kalli spordiklubi asemel külasta hoopis välijõusaale ja terviseradasid (www.terviserajad.ee).

Lisete

Paljudel festivalidel töötavad ka vabatahtlikud. Reeglina on neile tagatud toit, ööbimine, transport. Elamusest samuti ilma ei jää, vaata, et on palju põnevam. Kogu perega minna ei saa, aga üksi või mõne sõbraga on väga lahe.

Maia

Asenda kõrvaklappides muusika podcastidega. Liikumise ajal enda harimine tundub nagu mingi püha hetk iseendale.

Caroly

Ööbimine autos või enda telgis. Oleme seda üsna palju reisides praktiseerinud, hoiab tohutult kokku majutuse pealt + söögid ja asjad ikka lõkke peal (kui muidugi on kuskil sellises kohas, kus grillida saab, nt mõni RMK koht vms).

Ellin

Kolme- ja enamalapselised pered võiksid kindlasti kasutada perekaardi poolt pakutavaid soodustusi, need on kohati ikka märkimisväärsed (paljud veekeskused, spaad, mängutoad jms tublisti tavahinnast soodsamad). Infot leiab https://perekaart.ee/.

Gethel

Räätsadega rabamatk, mis lihtsalt garanteerib sulle toreda mälestuse. Giidil on rääkida põnevaid lugusid, loodusel näidata nii palju ilu ning vähemalt üks osalistest käib matka jooksul suure tõenäosusega ninali, mis toob naeru kogu seltskonnale.

Mõtle ja pane kirja!

1 Milliseid muuseume või kultuuriasutusi saaksin külastada tasuta või soodushinnaga?

2 Mis podcast'e tahan kuulata?

3 Mis filme /sarju soovin näha?

4 Mis raamatuid soovin lugeda?

Minu märkmed

Seda teemat läbides oli päris lõbus:

- ☐ Tegin sõbrale kinkekaardi
- ☐ Proovisin geopeitust
- ☐ Tegin koduse kinoõhtu
- ☐ Veetsin päeva looduses
- ☐ Kuulasin uusi podcast'e / lugesin raamatuid
- ☐ Tegin sõpradega kokkamisõhtu

Kuidas teenida lisaraha?

Selleks, et rohkem raha kõrvale panna, võib kulusid kärpida või mis veelgi kavalam, hoopis tulusid suurendada. Kärpida ei saa lõputult, kuid lisaraha teenimisel piiri ei ole. Teenid rohkem, kogud rohkem.

Minu väljakutsed

1. Teenin veidi lisaraha.
2. Alustan ettevõtlusega. Kui oled pikalt mõelnud mõne oma oskuse või hobiga raha teenima hakata ja oma ettevõttega alustada, siis nüüd on selleks ideaalne aeg. Järgnevatelt lehekülgedelt leiad rohkem nõuandeid, mis aitavad sul ettevõtlusega alustada.

Nipinurk

- **Tee tööampse.** Igaühe nädalas leidub sisustamata hetki. Täida need lisaraha teenimiseks tööampsudega. Tööampse vahendavad erinevad tööportaalid, näiteks GoWorkaBit.
- **Müü maha üleliigne.** Tee kodus suurpuhastus ja pane nt Facebookis müüki asjad, mida Sa enam ei kasuta. Boonusena saad kappi ka rohkem ruumi.
- **Hoia lapsi või lemmikloomi.** Liitu sotsiaalmeedias gruppidega, kus otsitakse erinevaid abilisi. Kui Sulle meeldib jalutada ning armastad ka koeri, leia mõni hõivatum loomaomanik, kelle lemmik jalutama viia.
- **Rendi asju välja.** Kui Sul on näiteks surve- või aknapesur, murutrimmer või muu selline vahend, mida Sa kogu aeg ei vaja, proovi neid raha eest välja rentida. Kõige lihtsam on alustada naabritest.
- **Pane hobid ja oskused raha teenima.** On selleks asjade remontimine, käsitöö või matemaatika, reklaami oma oskusi vabakutselised.com.
- **Hakka testkliendiks.** Paljud ettevõtted tahavad hinnata, millise kogemuse klient nende juures saab (nt Dive Group ja Service Check).
- **Teeni oma autoga.** Osuta näiteks sõidujagamisteenust või rendi oma kasutuseta seisev sõiduvahend Autolevi abil välja. Kui Sul on hea asukohaga parkimiskoht, mida Sa ise pidevalt ei vaja, saad selle Barkingu abil välja rentida.
- **Üüri välja oma kodu.** Kui Sa mingil põhjusel mõnda aega kodus ei viibi, saad selle panna enda jaoks tulu teenima ja rentida välja nt AirBnb kaudu.

Oskused ja hobid, millega võiksin lisaraha teenida.

Mis oleks, kui hakkaks ettevõtjaks?

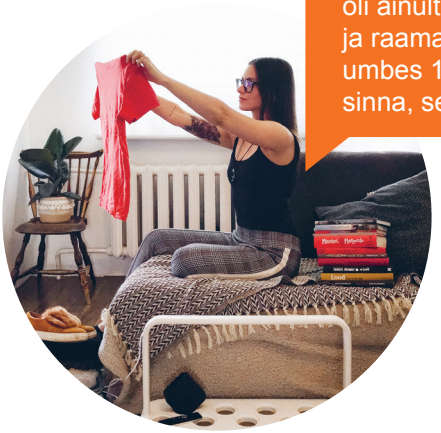
Oma oskusi ja teadmisi võid enda kasuks tööle panna ka ettevõtjana. Ettevõtlusega saab alustada põhitöö kõrvalt ning kui äri tuule tiibadesse saab, võid ühel hetkel palgatööst loobuda.

- **Ära pelga proovida.** Ettevõtlusega alustamine on tegelikult üsna lihtne. Uuri lisa näiteks Ettevõtjaportaalist ning ära unusta, et julge pealehakkamine on juba suur samm tulevase eduni. Isegi, kui Sinu esimene ettevõtmine ei õnnestu, saad tubli kogemuse võrra rikkamana uuesti proovida.

- **Vali idee.** Mõtle näiteks eelmisel lehel olevatele lisaraha teenimise nippidele. Ära muretse, kui leidub teisi, kes juba millegi sarnasega samas piirkonnas tegevad. Nuputa hoopis, kuidas Sa saaksid konkurendist edukam olla.

- **Pane kirja äriplaan.** See annab Sinu tegemistele raamistiku ja sihi, mille poole püüelda. Kui oled plaani läbi mõelnud ning kirja pannud, on ka kindlam alustada. Vajadusel saad ju plaani hiljem muuta. Äriplaani saad kokku panna aadressil swedbank.ee/ariplaan.

- **Ära unusta raamatupidamist.** Nii nagu enda kulude ja tulude kirja panemine aitab saada ülevaadet oma rahalisest seisust, on eduka ettevõtte üheks aluseks korras raamatupidamine. Raamatupidamise põhitõed saad internetis leiduvate materjalide abil endale hõlpsasti selgeks teha.

Gethel

Käisin Telliskivi kirbuturul, kus müügikoha hinnaks oli ainult 12 € ja igasugune pudi-padi, nõud, CD-d ja raamatud läksid kenasti. 3–4 tunniga teenisin umbes 100 €. Teinekord tean rohkem pudi viia just sinna, sest nt riideid eriti tookord ei ostetud.

Äriidee test

Selleks, et idee veelgi täpsemalt läbi mõelda, koosta äriplaan **swedbank.ee/ariplaan.**

Äriidee:

Probleem, mida Sinu idee lahendada aitab:

Turg/kliendid, kellele on Sinu teenus/toode mõeldud:

Kui palju hakkab Sinu teenus/toode **maksma:**

Peamised **konkurendid:**

Sinu teenuse/toote **eelised** konkurentide ees:

Võimalikud **riskid:**

Ärimudel ehk kuidas paned oma idee raha teenima:

Stardikapital ehk kui palju vajab Sinu idee raha ja muid ressursse:

Minu märkmed

Tulin mugavustsoonist välja:

- ☐ Teenisin lisaraha
- ☐ Lõin oma ettevõtte

Krista

Käin põhitöö kõrvalt kord nädalas pooleks päevaks kohvikus lisatööd tegemas. Vahel teen ühekordseid lisatöid (nt raamatu sisselugemine, kaasautorlus, juukselõikused tuttavatele).

Anna

Ei, mul ei ole sünnipäev. Niimoodi hakkan mina teenima lisaraha! Otsustasin, et uurin tuttavatelt, kas kellelgi on vaja abitööjõudu ja nii jõudsingi Rikets lilled aiandisse! Niiet juba üsna varsti allkirjastan käsunduslepingu ja proovin, kuidas mul aiandis lisaraha teenimine läheb!

Merilin

Korraldasin kohvikutepäeva raames kodukohvikut (lisandväärtusena ka kirbuka, mille kasum mulle oli väike, aga sõbranna teenis mitusada eurot nt). Kodukohvik ei olnud tehtud eesmärgiga hullult raha teenida, vaid pigem ümbruskonna rahvaga tuttavaks saada. Boonuseks jäin ka kasumisse, mis mulle kui töötule oli ainult hea. Kasum jäi suurusjärku +- Eesti miinimumpalk.

Anna

Neile, kes mõtlevad, et turg on juba liiga täis või et neil puudub algkapital või oskused, ütleksin julgustuseks: mul olid täpselt samad mõtted. Proovi ja hakka lihtsalt pihta! Mõnikord ongi nii, et alustad öökullidest ja lõpetad Kuudiga.

Monika

Korjan ja müün kukeseeni, nt see nädal olen lisa teeninud u 100 €. Õigem oleks öelda oleme, sest käin koos mehega. Metsas väga meeldib ja mis üle jääb, läheb müüki. Lisaks iga suvi ja sügis teen kõvasti hoidiseid, see ka põhimõtteliselt teenimine, sest talvel ei pea me kallist plasttomatit ja Hispaania kurki ostma. Üldse saaksime u kuu aega nii elatud, et ei peaks poodi minema.

Illimar

Meie pere otsustas lisaraha teenida kuuris ja pööningul seisvate asjade maha müümisega. Esimesena läks müüki rattakäru Croozer, mis tegelikult õige müügikuulutuseni ei jõudnudki, sest osteti enne ära.

Investeerimine

Investeerimisega võid oma raha kasvatada

Sukasääres või lihtsalt pangakontol hoitav raha kaotab aja jooksul väärtust. Raha väärtuse säilitamiseks või kasvatamiseks on mõistlik see enda kasuks tööle panna ehk raha investeerida. Need, kes investeerimisega tegelevad, kahetsevad tavaliselt kõige enam seda, et nad juba varem ei alustanud. Õige aeg investeerimiseks on täna!

Minu väljakutsed

1. Vaatan üle oma pikaajalised investeeringud ehk pensionisambad. Kas valitud fondi riskitase on mulle sobiv?
2. Loen investeerimisalast kirjandust.
3. Teen oma esimese investeeringu.

Enne investeerimisega alustamist mõtle:

1. **Kas mul on säästupuhver?** Investeerima peaksid ainult seda raha, mida Sul ei ole igapäevaselt vaja. Esmalt kogu endale säästupuhver, millega ootamatute kulutuste või sissetuleku kaotuse korral mõnda aega hakkama saada, seejärel asu vaatama investeerimisvõimalusi.
2. **Kuidas üldse alustada?** Kui Sa investeerimisega varem kokku puutunud ei ole, paistabki kõik esmapilgul keeruline. Alustuseks loe läbi mõni raamat investeerimisest, kuula temaatilisi podcaste ja otsi mõttekaaslasi Facebookist. Täpsema loetelu leiad selle peatüki lõpust.
3. **Kuhu investeerida?** Investeeri ainult sellesse, millest saad aru! Raha paigutamiseks leidub lugematul arvul mooduseid. Näiteks võid investeerida aktsiatesse, fondidesse, kinnisvarasse või läbi ühisrahastuse laenudesse.
4. **Millise summaga alustada?** Levinud on eksiarvamus, et investeerimiseks peab olema rohkem raha. Tegelikult saad investeerida kas või ühe euro kaupa. Summast tähtsam on hoopis järjepidevus. Liitintress annab parima tulemuse pikaajalisel kogumisel. Ole püsiv ning näed, kuidas väikestest summadest kasvavad aastatega suured.
5. **Kui palju olen valmis raha kaotama?** Investeerimisega kaasneb alati risk raha kaotada. Mõtle läbi enda riskitaluvus ja vastavalt sellele vali välja sobiv investeerimisstrateegia. Üldjuhul kehtib reegel, et mida kõrgem on risk raha kaotada, seda rohkem võid ka teenida.
6. **Kuidas kasutada ära maksusoodustusi?** Kui teenid investeeringutelt tulu, on see maksustatud tulumaksuga. Maksustamist on võimalik edasi lükata, kasutades investeerimiskonto süsteemi. Maksusoodustusega investeerimiseks on Eestis pensioni kolmas sammas. See tähendab, et kuni teatud piirini saab sissemaksetelt tulumaksu riigilt tagasi küsida.

Rainer

Lähtun loogikast, et investeerimine peaks olema lihtne ja arusaadav. Väärtpaberi omanikuna tahaksin teada, mis põhjustel hind mõnes konkreetses suunas liigub, kuigi mõni päev on hinnaliikumine pigem seletamatu ehk ebaratsionaalne. Siis, kui turgudel on „hullud päevad” ehk suurem langus, oma nina portfelli ei pista. Kogemus on näidanud, et aktsiahinnad taastuvad ja lühiajaliselt pole mõtet „kaubelda”, vaid mõistlik on olla pikaajaline investor.

Ühisrahastus

Finantseerimismeetod, mille korral saadakse äri alustamiseks vajaminev algin-vesteering suure inimhulga pealt väikseid summasid kogudes. Ühisrahastus on korraldatud peamiselt internetipõhise platvormi kaudu, kuhu ideede autorid oma projekti üles laevad. Kellele projekt meeldib, saab seda toetada.

- Saab investeerida väikeste summadega, keskmisest kõrgemad tootlused
- Likviidsus on sageli piiratud, riskide mõistmine eeldab finantsteadmisi

Aktsia

Esindab väikest osa ettevõttest ning on omandõigust tõendav väärtpaber.

- Ettevõtte heade tulemuste korral saad osa kasumist dividendide näol
- Ei ole fikseeritud tuluga ning ettevõtte pankroti korral võid kaotada kogu investeeringu.

Aktsiafond

Börsil kaubeldav fond (exchange-traded fund ehk ETF) sarnaneb investeerim-isfondiga, olles väärtpaberite või mõne muu alusvara kogum. Erinevalt tavafon-didest saab ETFe börsil osta ja müüa nagu üksikaktsiaid.

- Hästi hajutatud ja väikeste kuludega, saab osta/müüa reaalaja hindadega
- Passiivne instrument, mis on turujõudude meelevallas. Investor peab ise otsustama, millal neid osta ja müüa.

Kinnisvara

- Kaitseb hästi inflatsiooni eest ning võimaldab luua stabiilset rahavoogu
- Nõuab soetamiseks suuri summasid

Võlakirjafond

Fikseeritud tuluga finantsinstrument. Ostes ettevõtte või riigi võlakirju, annab investor laenu ning ettevõttel või riigil tekib ostja ees kohustus maksta kindel laenusumma pärast laenutähtaja möödumist võlakirja omanikule tagasi, koos sinna sisse arvutatud intressidega.

- Riskitase on aktsiatest väiksem. Ettevõtte pankroti korral makstakse võlakirjaomanikele nende osa välja enne aktsionäre.
- Tootlus aktsiatest madalam ning kõrge inflatsiooniga perioodidel on nende reaaltootlus negatiivne.

Väärismetallid

- Aitavad portfelli hajutada ning kaitsevad inflatsiooni eest. Turu langustrendi ajal pakuvad investorile kaitset.
- Ei tooda rahavoogu, mistõttu pikas perspektiivis on tootlus aktsiatest madalam.

Olga

Kuna kahes pangas on nüüd tehingud Balti aktsiatega teenustasuta, siis ei pea see summa enam suur olema. Mul oli endal ka sama plaan, ja nii hea tunne, et see teoks sai. Jõudsin 3 tehingut ära teha, kokku läks ~30 €.

Kasulikku infot alustajale:

- Kuula Kogumispäeviku podcast'e
- Liitu Facebooki gruppidega "#Kogumispäevik" ja "Finantsvabadus"
- Jaak Roosaare, „Rikkaks saamise õpik"
- Taavi Pertman, „Alustava investori käsiraamat"
- Seppo Saario, „Kuidas ma investeerin börsiaktsiatesse?"
- Kristi Saare, „Kuidas alustada investeerimisega"
- Robert Kiyosaki, „Rikas isa, vaene isa"
- Benjamin Graham, „Intelligentne investor"

Minu märkmed

Investeerisin investeerimisse:

- ☐ Lugesin investeerimisalast kirjandust
- ☐ Kuulasin Kogumispäeviku podcast'e
- ☐ Liitusin investeerimisteemaliste Facebooki gruppidega
- ☐ Tegin oma esimese investeeringu
- ☐ Vaatasin üle oma pensionisammaste seisu

Turvaline ostlemine ja petuskeemid – kuidas mitte raha kaotada?

Raha on alati pettureid ligi tõmmanud. Kui 13. sajandil nähti vaeva võltsmüntide vermimisega, siis tänapäeval on raha väljapetmiseks võimalusi rohkem.

Minu väljakutsed

1. Vaatan netipangas üle oma kuulimiidid.
2. Kontrollin, et minu arvutis ei oleks viiruseid, mis võiksid minu rahale ligi pääseda.
3. Räägin oma vanematele, vanavanematele ja lastele pettuse eri liikidest, et nad ei satuks pettuse ohvriks.

Tähtis on teada, mille järgi pettuseid ära tunda.
Toome välja mõne levinuma tunnuse.

Petuskeemi tüüp	Kuidas pettust ära tunda?
Investeerimispettused Helistatakse ja pakutakse hea tootlusega investeeringut.	• Pakkumine on liiga hea, et olla tõsi. • Soovitakse videokõne kaudu Sinu arvuti ekraan üle võtta. • Internetist ei leia investeeringu pakkuja kohta mingit infot.
Laenupettused Internetist või sotsiaalmeediast leitud väga hea intressiga laenu-pakkumine.	• Enne laenu saamist tuleb maksta palju lisatasusid, raha tuleb kanda teise riigi pangakontole. • Näiliselt teeb pakkumise ettevõte, kuid teenustasud on vaja maksta eraisikule
Tundmatu pärandus Saad e-kirja, et oled määratud tundmatu isiku pärijaks.	• Kiri on vigases eesti keeles. • Raha kättesaamiseks pead maksma hulga lisatasusid • „Päranduse” lunastamiseks nõutavad riiklikud maksud tuleb kanda eraisikule.
Armupettused Tutvud internetis välismaalasega. Vastaspoolel tekib soov kohtuda.	• Välismaalase pereliige jääb ootamatult haigeks. Palutakse abi ravikulude katteks. • Soovitakse tulla Eestisse külla, kuid palutakse abi lennupiletite ostmisel.
Internetipanga pettused SMS või e-kiri, kus palutakse internetipangas kinnitada toiming, sisestades oma andmed.	• Pank ei küsi kunagi Sinu PIN-koodi ega kaardiandmeid. • Jälgi, mis on kirjutatud veebiaadressi ribale.
Telefonipettused Enamasti venekeelne helistaja esitleb end pangatöötajana. Väidab, et Sinu kontol toimunud kahtlased tehingud. Sul on vaja kiiresti sisestada nt Smart-ID PIN2 kood.	• Pank ei küsi kunagi Sinu PIN-koodi. • Kõnes öeldakse, et on väga kiire. • Pea meeles, et iga pank pöördub oma kliendi poole tema emakeeles.

Kuidas turvaliselt e-ostelda?

1. **Veendu veebipoe turvalisuses.** Eelista veebipoode, mille veebiaadressi alguses sisaldub s-täht (https). Samuti saab turvalisemaks pidada veebipoode, mis kasutavad kliendi topelttuvastamise lahendusi nagu Verified by VISA ja MasterCard SecureCode või kannavad turvalise ostukoha märki.
2. **Kontrolli enne ostu sooritamist kaupmehe tausta.** Eri foorumitest ja artiklitest võib leida infot selle kohta, kas müüja on usaldusväärne või esineb kaupmehega korduma kippuvaid probleeme.
3. **Tee selgeks, kas kaupmees on juriidiline või eraisik.** Vaata, kelle pangakontole tuleb toote või teenuse eest raha kanda ja kontrolli, kas ettevõte on registreeritud äriregistris. Kui müüja on eraisik, ei kehti toote või teenuse kohta seadusest tulenev kaitse ega laiene tarbijate õigused.
4. **Ka e-poel peavad olema kontaktid.** Olemas peavad olema kontaktandmed, kuhu pöörduda lisainfo saamiseks ja pretensioonide esitamiseks.
5. **Tee selgeks tellimis- ja tagastamistingimused.** Pööra eriti suurt tähelepanu sellele, kuidas ja millal peab kauba eest maksma ja millised võivad olla lisakulud (posti- või teenustasud). Kindlasti peavad olema välja toodud ka toote tagastamise tingimused.
6. **Maksa kaardiga.** Ebaausa kaupleja otsa komistades on krediitkaardiga tasudes suurem võimalus ettemakstud summa panga abiga tagasi saada. Samuti tasub päevased kaardimaksete limiidid hoida sellised, et igapäevaostud saaksid sooritatud, kuid kaardi väärkasutuse korral oleks kahju väiksem.
7. **Ära kasuta võõrast arvutit.** Kaardiandmeid sisestades väldi ühiskasutuses olevaid seadmeid. Oma koduarvuti turvalisuse eest kanna regulaarselt hoolt, et pahalased ei pääseks sealt kaudu andmetele ligi. Kui kaardiväljavõttelt hakkavad silma tundmatud tehingud või on oht, et sellised tehingud võivad peagi aset leida, tuleks kaart sulgeda.

Martin

Uue poe puhul lasen poe nime Google'ist läbi. Kui midagi halba ei tule, lasen ka juhatuse liikmete nimed otsingust läbi. Kui kõik ok, siis on minu jaoks piisavalt usaldusväärne. Siiani on see strateegia ka piisavalt hästi toiminud.

Illimar

Ära tee leitud kaardist pilti ja jumala pärast ära postita seda internetti. Pätid võivad seda kurjasti ära kasutada. Selle asemel helista kaardil olevale panga numbrile ja nemad juba teavitavad ise klienti.

Triin

Välismaa veebipoodidest ostes tuleb kindlasti jälgida, et maksma minnes ei suunaks pood sind kuskile uuele lehele. Lisaks tuleb läbi lugeda kirbukirjas tingimused, sest sageli on tehtud copy-paste mõne tuntud poe lehelt ega ole viitsitud isegi seal andmeid muuta, eriti, kui tegemist on veebipoega, mis müüb soodsalt brändikaupu.

Karin

Reaalne positiivne tagasiside on uue poe puhul vajalik (guugeldan, foorumid, FB jne). Aga üldiselt tellin tuntud lehekülgedelt ja neid on aastatega juba piisavalt kogunenud. Eemale hoian ilmselgelt järeletehtud toodete saitidest. Kui on liiga hea, et tõsi olla, siis enamasti polegi.

Minu märkmed

Enne lõpetamist:

- ☐ Rääkisin lähedastega pettustest
- ☐ Vaatasin internetipangas oma limiidid üle
- ☐ Kontrollisin arvutit viiruste suhtes

Liisa

Olgugi, et olen loomult olnud alati pigem distsiplineeritud ja organiseeritud, ei ole targalt majandamine alati lihtsalt tulnud. Aastaid üritasin omal käel rahanatukest kasvama panna, aga iga kord lõppes lugu sellega, et kogutud summa kadus justkui võluväel käest.

2019. aasta alguses sain esimest korda päris kenasti reele, kui liitusin Kogumispäeviku grupiga ja tegin endale selgeks, mis toimib ja mis mitte.

Sealsed kambavaim ja nipid, mille peale ma ise varem ei tulnudki, aitasid meie perel juba samal aastal realiseerida ühe meie suurima unistuse – ehitada päris oma kodu. Kui kogumisega alustamine tundub võimatu, siis minul aitasid rahatarkuse teekonnaga kõige paremini algust teha need reaalselt toimivad nipid:

- pane paika **aastaeesmärk** ja hakka selle suunas liikuma;
- pane kirja kõik **kulud ja tulud;**
- maksa endale esimesena ehk kanna kindel summa kohe kuu alguses **säästukontole;**
- otsi võimalusi **lisaraha** teenimiseks (nt mittevajalike riiete ja esemete müük).

Meie pere kasutab mitut igapäevast nippi siiani, kõige kindlamalt on harjumustes toidukulude kontrollimine.

Henry

Kuigi aeg läks lennates, olen ma aastat lõpetamas tunduvalt targemana, kui seda alustasin. Tänu Kogumispäeviku kogukonnale olen rahamaailmas palju targem. Minu soov oli aastaga luua endale puhver, et mul oleks kindlustunne, et kui kõik läheb rappa, siis on mul midagigi, et me kohe maja pangale andma ei peaks.

Ma arvan, et enim muutis mu rahasse suhtumist toidukuu. See oli hämmastav, mis koguses me toitu ära viskasime.

Ei mingit plaani ja ei olnud imestada, et ma suutsin enda toidueelarve pea poole peale tõmmata. See vajab planeerimist ja kui mitte täielikult nädalamenüü paika panemist, siis vähemasti peaks peas olema mingi

ettekujutus, mida sa järgmisel nädalal süüa kavatsed.
Möödunud aasta on mind hindama pannud ka seda koormust, mida me keskkonnale enda tegevusega tekitame ja ma võin käsi südamel öelda, et ma ei kustuta laste järel tulesid ära mitte ainult sellepärast, et see kulutab raha, vaid pigem eelkõige sellepärast, et hoida loodust. Kes see veel hoiab, kui me ise seda ei tee?
Lootsin sisimas aastaga säästa endale kuuekuulise puhvri, aga läks nii, et ma võiks ka kümneks kuuks töötuks jääda ning me jääks ellu.
Aga igal ühel omad eesmärgid: pole vähimatki vahet, mis on minu eesmärk numbriliselt, sest sinu eesmärk võib olla hoopis ambitsioonikam või hoopistükkis vähem.

Mirjam

Minu eesmärk oli ühe aastaga luua meie perele säästupuhver. See on nii tähtis asi, kuid paljudel samasugustel Eesti peredel on see puudu.

Ma ei oleks seda uskunud, aga suutsime aastaga koguda 7000 €!

See on meie pere jaoks meeletult suur summa. Lisaks eesmärgi täitmisele olen saanud Kogumispäevikust palju väärtuslikke kogemusi ja õppetunde. Hakkasin teenusepakkuja ja ettevõtjana küsima oma tööde eest suuremat tasu ning sain aru, et pean tegema küll palju tööd, ent tegema seda efektiivselt ja otstarbekalt.
Meie pere pikaaegne unistus on olnud sõita Orlandosse, Disneylandi. Lubasin seda oma tütrele, kui ta oli 2-aastane. Nüüd on ta kohe 7-aastaseks saamas ja nüüd räägime sellest unistusest kui reisist, mis võib sellel aastal reaalsuseks saada. Viis aastat tagasi tundus see midagi sellist, mida me teeme siis, kui oleme 50 ja hästi rikkad. Tänu sellele, et hakkasin oma aega rohkem hindama ja efektiivsemalt kasutama, sain sel aastal ka annetada heategevuseks rohkem, kui kunagi varem seda teinud olen.
See eduelamus, mille ma oma eesmärkide saavutamisest saan, on tohutu! Kui minu lugu Sind inspireerib ja suudad minuga samastuda, siis pea meeles, et Sinu lugu ja teekond inspireerib teisi samuti. Mitte ükski unistus ei ole liiga suur, kui sa julged unistada.

Palju õnne, oled edukalt läbinud rahatarkuse teekonna!

Oled jõudnud Kogumispäeviku lõppu ja kogunud sel teekonnal hulganisti kasulikke teadmisi, kuidas enda ja pere rahalist seisu parandada. Umbes 95% inimestest ei ole seadnud endale eesmärke, teinud eelarvet ega astunud reaalseid samme finantsvabaduse suunas. Seega võid enda üle uhke olla, sest kuulud 5% inimeste hulka, kes on võtnud vastutuse enda finantsiliselt parema elu eest!

Pane kirja, mis olid kõige kasulikumad nipid või nõuanded, mille Kogumispäevikust said ja mida plaanid kasutada ka edaspidi:

1.
2.
3.
4.
5.

Mis on olnud kõige suuremad saavutused ja võidud, milleni on märkmikust saadud nipid ja inspireerivad lood Sind aidanud?

Minu positsioon nüüd

Siin on juba märkmiku algusest tuttav tabel, mida saad nüüd uuesti täita, et taas anda hinnang oma harjumustele. Kuidas on need Kogumispäeviku abiga muutunud?

● Teen seda regulaarselt ● Saaksin paremini ● Üldse ei tee

○	○	○	Kirjutan kulud-tulud üles.
○	○	○	Panen rahalised eesmärgid kirja.
○	○	○	Panen osa sissetulekust kõrvale.
○	○	○	Väldin emotsioonioste.
○	○	○	Koostan nädalamenüüsid.
○	○	○	Mõtlen oste tehes ka keskkonna säästmisele.
○	○	○	Ostlen teise ringi poodides.
○	○	○	Loen / kuulan rahatarkusega seotud raamatuid või podcaste.
○	○	○	Püüan reisida võimalikult soodsalt.
○	○	○	Valin teenuspaketid vastavalt enda vajadustele.
○	○	○	Otsin soodsaid meelelahutusvõimalusi.
○	○	○	Teenin oma oskuste või hobiga lisaraha.
○	○	○	Uurin investeerimise kohta. / Tegelen investeerimisega.

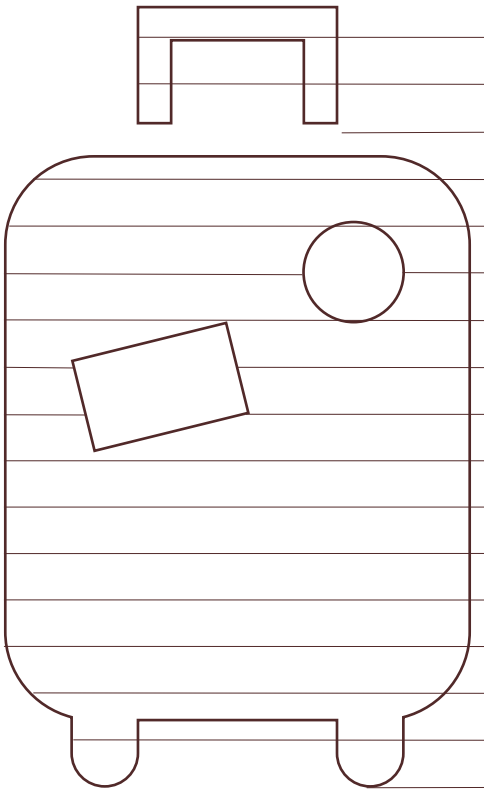
Jätkame!

Oled seda raamatut läbides olnud äärmiselt tubli! Et head harjumused kinnistuksid, oleme siia pannud veel mõned eesmärgi visualiseerimise ülesanded. Lisaks ka eelarvetabelid, nädalamenüü- ning reisiplaanid.

Et kogumisharjumus jääks Sinuga ka edaspidi, liitu meie ääretult toetava Kogumispäeviku kogukonnaga Facebookis ja Instagramis ning kuula Kogumispäeviku podcast'e. Kogumiseni!

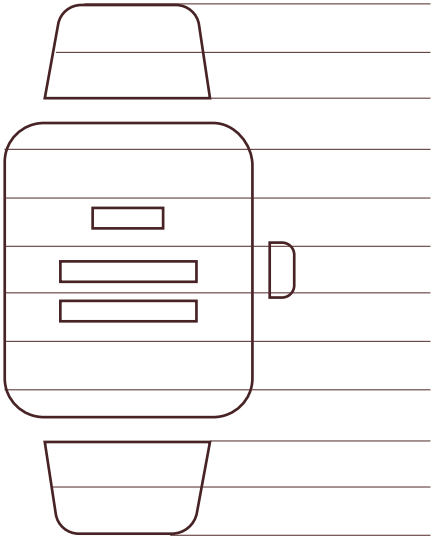

Reisiraha

0€

Nutikell

0€

Uus telefon

0€

Joonista oma eesmärk ise

Kuueelarve

Tulud

Tulud kokku	

Püsikulud

Püsikulud kokku	

Muud kulud

Muud kulud kokku	
Kulud kokku	

Kuueelarve

Tulud

Tulud kokku	

Püsikulud

Püsikulud kokku	

Muud kulud

Muud kulud kokku	
Kulud kokku	

Kuueelarve

Tulud

Tulud kokku	

Püsikulud

Püsikulud kokku	

Muud kulud

Muud kulud kokku	
Kulud kokku	

Kuueelarve

Tulud

Tulud kokku	

Püsikulud

Püsikulud kokku	

Muud kulud

Muud kulud kokku	
Kulud kokku	

Kuueelarve

Tulud

Tulud kokku	

Püsikulud

Püsikulud kokku	

Muud kulud

Muud kulud kokku	
Kulud kokku	

Kuueelarve

Tulud

Tulud kokku	

Püsikulud

Püsikulud kokku	

Muud kulud

Muud kulud kokku	
Kulud kokku	

Kuueelarve

Tulud

Tulud kokku	

Püsikulud

Püsikulud kokku	

Muud kulud

Muud kulud kokku	
Kulud kokku	

Kuueelarve

Tulud

Tulud kokku	

Püsikulud

Püsikulud kokku	

Muud kulud

Muud kulud kokku	
Kulud kokku	

Kuueelarve

Tulud

Tulud kokku	

Püsikulud

Püsikulud kokku	

Muud kulud

Muud kulud kokku	
Kulud kokku	

Kuueelarve

Tulud

Tulud kokku	

Püsikulud

Püsikulud kokku	

Muud kulud

Muud kulud kokku	
Kulud kokku	

Kuueelarve

Tulud

Tulud kokku	

Püsikulud

Püsikulud kokku	

Muud kulud

Muud kulud kokku	
Kulud kokku	

Kuueelarve

Tulud

Tulud kokku	

Püsikulud

Püsikulud kokku	

Muud kulud

Muud kulud kokku	
Kulud kokku	

Minu nädalamenüü

	Hommik	Lõuna	Õhtu	Vahepalad
E				
T				
K				
N				
R				
L				
P				

Nädala toidueelarve: _____

Ostunimekiri

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

Minu nädalamenüü

	Hommik	Lõuna	Õhtu	Vahepalad
E				
T				
K				
N				
R				
L				
P				

Nädala toidueelarve: _____

Ostunimekiri

Minu nädalamenüü

	Hommik	Lõuna	Õhtu	Vahepalad
E				
T				
K				
N				
R				
L				
P				

Nädala toidueelarve: _____

Ostunimekiri

Minu nädalamenüü

	Hommik	Lõuna	Õhtu	Vahepalad
E				
T				
K				
N				
R				
L				
P				

Nädala toidueelarve: _____

Ostunimekiri

Minu nädalamenüü

	Hommik	Lõuna	Õhtu	Vahepalad
E				
T				
K				
N				
R				
L				
P				

Nädala toidueelarve: _____

Ostunimekiri

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

Minu nädalamenüü

	Hommik	Lõuna	Õhtu	Vahepalad
E				
T				
K				
N				
R				
L				
P				

Nädala toidueelarve: _____

Ostunimekiri

Minu nädalamenüü

	Hommik	Lõuna	Õhtu	Vahepalad
E				
T				
K				
N				
R				
L				
P				

Nädala toidueelarve: _____

Ostunimekiri

Minu nädalamenüü

	Hommik	Lõuna	Õhtu	Vahepalad
E				
T				
K				
N				
R				
L				
P				

Nädala toidueelarve: _____

Ostunimekiri

Minu järgmine reis

- Reisi eelarve: _____
- Sihtkoht: _____
- Majutus: _____
- Transport: _____
- Kuupäev: _____
- Söögikohad: _____

- Tasuta/soodsad (linna)tuurid ja muuseumid:
- Tasuta/soodsad vaatamisväärsused (linnas või looduses):
- Soodsad võimalused lahutada meelt:

Reisi kogusummast on mul puudu:

Pean iga kuu kõrvale panema:

Minu järgmine reis

- Reisi eelarve: _____
- Sihtkoht: _____
- Majutus: _____
- Transport: _____
- Kuupäev: _____
- Söögikohad: _____

- Tasuta/soodsad (linna)tuurid ja muuseumid:
- Tasuta/soodsad vaatamisväärsused (linnas või looduses):
- Soodsad võimalused lahutada meelt:

Reisi kogusummast on mul puudu:

Pean iga kuu kõrvale panema:

Minu järgmine reis

- Reisi eelarve: _____
- Sihtkoht: _____
- Majutus: _____
- Transport: _____
- Kuupäev: _____
- Söögikohad: _____

- Tasuta/soodsad (linna)tuurid ja muuseumid:
- Tasuta/soodsad vaatamisväärsused (linnas või looduses):
- Soodsad võimalused lahutada meelt:

Reisi kogusummast on mul puudu:

Pean iga kuu kõrvale panema: